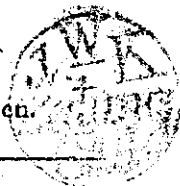

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden Oktober 10-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

Irtuk, hogy az előbbeni ministeriumnak minden tagjai kilépvén, minnyájok helyébe újak nevezettek; az újaknak neveik itt következnek teljes számmal: —

Külső dolgokra ügyelő Minister, 's egyszersmind a' ministeri tanátsnak is előlője, Hercegeg *Richelieu*.

Hadi Minister, Hercegeg *Feltra* (Clarke).

Tengeri Minister, General-Lajtnánt *Vicomte Bouchage*.

Belső dolgokra ügyelő Minister, a' Rodanusi departement' volt Prefektusa, Gr. *Vaublanc*.

Politizai Minister *Cazes*.

Finantziai Minister, Gróf *Corvetto*.

Törvényes dolgokra ügyelő Minister 's egyszersmind Fő petségtovisező, Gróf *Barbé-Marbois*.

Az idegen országokról Párisba hordott ritka műveknek régi honnyaikba való visszaköltöztetéseket, a' melly munkát még most is tüzesen folytatják a' Szövetséges Biztosok, mind ez ideig halgatással szemlélték a' Párisi közönséges levelek: de már mos megszollaltak. A' *Journal des Debates* ekképpen fessegeti a' dologot szembe-tűnő kedvetlenséggel: —

„A mesterségek' *Journaljának* írója azt erőssíti, hogy tegnap egy Frantzia ritka művi mestert, sírni látott a' *museumban*, mi-

kor onnét az idegen Biztosok a' *Raphael* Kereszt-levéttetésének képét kivitettek. Mi is tohajtozunk, de nem ilyen nagy lármázással, azért, a' mi a' *museumban* történik; nem annyira abból az okból, mint ha az által a' mesterségek oly sokat vesztenének, vagy hogy mintha azt már a' *Bonaparte*' első meggyőztetése után is egész illendőséggel meg ne tehettek volna a' Szövetségesek: hanem abból az okból; hogy e' a' dolog, a' szerént, a' mi az óta meghatározott, a' mi századunkat mind azok között a' vonások között, mellyek a' nemzeteknek historiaikban valaha tsudára méltók voltak, a' legszebbtől fösztja-meg; hogy ez, olyan történeteknek egész sorát, mellyeket jó szívvél a' felségesebb rendűek közé tartozóknak lenni szemléltünk volna, a' mindennapiak közé vonnya-le; 's hogy végezetre ez, jövendőre nézve, rettenetes árrat látszik szabni annak a' segedelemnek, mellyet az Európai nemzetek, azon nagy szorongattatások között, mellyek ellen egygyik sem tarthatja magát bátorágosnak, egymáshoz mutatni akarni látnak.“

Eleinten egy darabig tsak nemzeti örök strázsáltak abban a' *museumban*, melyről itt szó van: egy időtől fogva Anglus katonák strázsálnak.

Azt erőssítik, hogy Hercegeg *Talleyrand* ha szintén lemondott is a' külső dol-

dokra ügyelő ministerségről, a' Szövetséges Hatalmasságokkal való békességes alkudozást mindazonáltal tovább is ő fogja folytatni.

Ex-minister *Fouché* Dresdai követnek küldötték a' közönséges levelek: de legalább Sept. 27-dike előtt még oda nem indult volt útnak. —

Azon czikkelyek között, mellyel az Ex-minister *Fouché* kormányozását, némelly közönséges levelekben az ő ellenségei ótsárolják, legnevezetesebbnek tartatik lenni egy *Circulare*, mellyet ő nem régen a' napnyugoti (royalista) Frantzia departementeknek Prefektusaikhoz küldött, melynek e' volt a' foglalatja: —

„Prefektus Ur! A' levelet, mellyel az úr engem' megtisztett, 's a' melyben az úr departamentjének állapotja, kiváltképpen a' fegyveres seregeknek eloszlatatásokra 's új módon való organizáltatásokra nézve, leirattatik, vettem. Valamint az úr, úgy én is bánkodással szemlélem, hogy a' fegyveres öszszesoportozások még most is tartanak; hogy a' törvéntelen kitsikorások még nem szűnnek; hogy azok, a' kik nemzeti jószágokat vásárlottak volt, jövedelmektől megfosztatnak 's birtokaikból elkergettetnek; 's hogy a' Vámosok, Adóbeszedők, Békéletőbirák, Polgármesterek, 's minden egyéb tisztselők, a' kik ezeknek az erőszakoskodásoknak megakadályoztatásán iparkodnak, a' Státus' jövedelmét oltalmazzák, az embereknek bátorságot szereznek, 's a' törvényeket lábra állítják, fenyegettetnek, árestátatnak, 's lakhelyeikből elkergettetnek.

„Mik lehetnek ma ezen tselekedeteknek indító okaik, 's mire célozhatnak mind ezek? Híszem a' Király' akarajának legelőbb is azok a' legbátrületesebb fő tisztselők, a' kik legnagyobb tiszteletben tartattak, 's ezt valósággal meg is érdemlették, alája bocsátották magokat, 's ez által példát mutattak az engedelmisségre. Ők ezért már meg is jutalmaztatnak, vagy pedig meg fog-

nak jutalmaztatni az újra organizáltatandó ármádnál. Nintsen kétségem az eránt, hogy a' Prefektus úr azt, a' mit az úrra bízam, kinyilatkoztatta, t. i. hogy én kötelességemnek fogom esmérni, azokat a' polgári hivatalra ajánlani, a' kiknek engedelmisségek most meg nem jutalmaztathatik az által, hogy a' katonaság között hivatalba tétetthessenek. —

„Hát mit akarnak azok az elszéledett csoportok, a' kik most a' békeség' kebelében, mikor fegyvereiket mindenek leteszik, azon iparkodnak, hogy a' hadakozást nyujthassák, és felfegyverkezve maradassanak? Kik azok a' thronusnak és Királyi ügynek védelmezői, a' kik mint rebellis alattvalók úgy viselik magokat, 's a' Király' parantsolatait vakmerő módon által hágják? Ha valóság az, hogy ők dítstetnek, 's az ő szolgálatjaikat meg akarják jutalmaztatni, miért iparkodnak ők magok, a' magok' érdemeiknek kisszebbítésén? Minden féle pályafúttás' útjai kinyilva állanak előttök; hivatalok, rangok, és betsületes élelemre való módok ajánltatnak nekik, 's ők még is inkább hajtanak a' tsalárságnak és ragadozásnak gyalázatos szavára 's ketsegtetéseire, így keresvén szerentséjeket. Azt gondólják-e ezek, hogy másokat üldözvén 's boszszuállást gyakorolván, önön magok bátrak lehetnek azon veszedelmeknek iszonyatosságaik ellen, mellyeket magok terjesztenek el. Gondólják-e azok a' néhány emberek, kik néhány falukban tartózkodnak, hogy örökre így, a' törvényeket a' bátrak még hagyva, élhetnek; hogy a' magok vélekedéseiket, tévejgó gondolataikat, 's igazságtalan kívánságaikat, Frantzia országnak nyakára rakhatják, minekötánna ezen ország azok ellen buszonót esztendőig tusakodott, avvagy hogy azt az országást lábra állíthatják, mellyet a' mi bévett szokásaink a' mi bévett *Constitutzióink*, már számkivetésbe küldöttek? —

„Ez a' fejtelenség nem tarthat sokáig ilyen módon; hanem azok, a' kik ezt észlelik és ezzel a' magok cselzássaikra eszközölnek, tudják-meg, hogy az ő bűneik jövődre nézve felirattatva vannak; és noha helyben mindjárt nem minden erőszak büntetetik is meg, a' büntetés mindazonáltal, ámbar lassan és késedelmezve, de annyival bizonyosabban utól fogja érni a' bűnösöket, 's a' t.

Caste-úr a' Sardiniai Király biztossá is megérkezett Párisba, hogy azokat a' kepeket és egyéb drágaságokat, mellyeket a' Francziák Turinból 's egyéb Piemonti városokból elhordottak volt, oda vissza vitesse.

Egy Capucinusnak, így szollanak a' Frantzia újságlevelek, a' Párisi utzákon való megjelenése, oly nagyon szemibe tünt a' közönségnek, hogy szükségesnek találták a' jó Atyát, hátorságban való maradását véget, őrizet alá venni és vinni. A' történétről így szoll a' Sept. 25-ik napján Párisban kijött újságok között az egygyik: — „Ebben az országban olytüredelmesek, oly okosok, 's oly Philosophusok az emberek, hogy egy Capucinusnak megjelenése szemet szúr közöttök. Ez az Atya, kinek megálása oly nagy őszszeszaladást és lármat okozott, hogy magát a' nemzeti őrzőknek kellett közbe vetni 's őtet vigyázat alá venni, Spanyol országi Pap, és gyaníthatóképpen a' Párisban lévő Spanyol követtséghez tartozik. Nem mondatik, hogy mitsoda intézetek tétettek legyen a' végre, hogy a' Párisi erőstelek (ultra Philosophusok), ezen megjelenésre nézve megnyugtathassanak.“ —

Hertzeg Richelieuról, a' Frantzia új fő Ministerről, egy hosszú ditsérő trikkelyt adott-ki a' *Journal-des-debates*, melyben leírja, hogy ő az egész revolúció alatt úgy tudta viselni magát, hogy semmi gyakorlatára nem szolgáltatót okot. Végeztetve arra is figyelmetessé teszi a' magasztaló a' Frantzia nemzetet, hogy melly bol-

dog időkre emlékeztetheti őket a' *Richelieu* nevezet, 's azt jegyzi-meg a' többek között, hogy az *Oroszok' Nagy Pétere* egykor a' *Cardinalis Richelieu* sírjára függesztvén szeméit, ekképpen szollott legyen: — „Ha eimel, nagy ember! neked adnám birodalmamnak felet, azért, hogy annak más felén országolni, tölled megtanúhatnék!“

Dole városa mellett (*Franche Comtében*) a' múlt hónap' 20-dikán, az Austriai seregeknek egy réten lévő puskapor magazinumjok, fellobbanván, 26 emberek közül, mellyek abban vagy ahöz közel voltak, tízen, darabokra szakadoztak és tagjaik széjjel szórattak, tízenbatan pedig kegyetlenül össze egvén ispotályba vitettek, a' hol a' következett napig heten meghaltak.

Azt mondják, hogy a' még egy darabig Frantzia országban megmaradandó szövetséges osztály seregeknek, Hertzeg *Wellington* a' fő vezérjek, 's az ő fő hadiszállása *Brüsszel*, leszen. Az ő fő vezérlése alá fog tartozni a' Páris környékein a' Hertzeg *Blücher* alatt maradandó Prussus sereg is, a' ki *Versallában* leszen szálláson. — A' Frantzia újságokban írják a' *Lyonból* Sept. 23-dikán indult levelek, hogy ezen városban már széjjel oszlott volt, a' Szövetségesek' egygyezése szerint, az Austriai kormányzék, és a' Kormányozó, 27-ikben *Lyont* oda hagyván Austria felé vissza indult onnét. —

Sept. 20-dikán 8000 emberekből álló Austriai sereg útozott által az *Iscre'* departamentjén *Olasz* ország felé.

Az Austriai Koronaörökös ő Császári Fő Hertzegsége, öt kísérellel, Sept. 25-dik napján a' Kir. vakok' institutumát a' maga látogatásával megtisztelte, 's abban külömbkülömb foglalatosságokat figyelmesen megszemlélt. —

A' *Rennes* városában hadi szálláson lévő Prussus Generális *Tauntzien* onnét való elindulása előtt ilyen *requisitziót* tett ott, hogy három napok alatt készen legyenek

vélle: 480,000 font kényeret; 240,000 ft. frishust; 90,000 font lentsét borsót 's egyéb effélet; 45,000 font zsirt vagy szalonnát; 240,000 palatzk sert; 120,000 palatzk bort; 24,000 palatzk pálinkát; 15,000 font dohánt; 60,000 pint zabot; 360,000 font szénát; ugyan annyi szalmát. Hogy ezen requisitzióknak eleget telessenek a' lakosok, minnyájokra személyes adófizetést rendelt a' Préfektus. — A' *Rennesben*, *Vitrében*, *Lavában*, és *Mayennében* megszállva volt Prussus seregek *Rouen* felé vették útjokat, a' hol addig Anglusok voltak. — *Rennesben* parantsolatot adott ki Prussus vezér Gróf *Tauntzien*, az eránt, hogy a' népvetkezzék ki a' fegyverből, minthogy olyan lövések estek, mellyek a' tsendességnek megháborítására czéloznak. —

Nantesben ilyen megintó proklamációt bortsított a' Várkomendáns a' lakosokhoz: —

„Nagy kedvetlenséggel hallottam, hogy tegnap (Sept. 17-dikén) a' városnak néhány részeiben rendetlenségek történtek, sőt hogy a' strázsák megtámadfáltak 's gyalázzal illettettek. Noha tsak magános személyek követték is el ezen rendetlenségeket, 's mint hiúni kívánom ezek is tsak tudatiansághoz: mindazonáltal a' *Nantesi* lakosok tsendétsége, a' Prussus katonaság' betsülete, 's a' közönséges nyugodalom, kívánják töllem, hogy ezt a' proklamációt kiadjam, azért, hogy a' halgatás valahogy fogást ne szolgáltatasson több efféle történetekre. Akár ki legyen az, a' ki ennekutánna egy strázsát méltatlansággal illet, leg keményebb sőt halálos büntetésre is fog íteltetni. Mihelyest valamelly katonaság, a' strázsáló helyre kiállittatik, azonnal megszűnik hozzánk hasonló polgár 's a' mi kényeres bajtársunk lenni. Ő ekkor a' maga Királyának, vagy az ő legfőbb előljáróinak képit viseli. A' ki azt megbántja, ezeket bántja meg, 's ehez képpent büntetetik. Még ha igen nagyra jűznék is a' strázsák a' magok kívánságaikat, így sem szá-

bad azoknak ellenek állani: hanem, ha panaszol a' magát megbántatottnak tartó ember, elbíheti, hogy igasságos elégtételt kap. Ilyen alkalmatossággal az öszszesereg lések is tilalmaztatnak. Minden ember járhat a' hol dolga van: hanem, ha ilyen tolyongásnak helyén találtatván, ha szintén nem volt részese is a' lármázásnak, magának tulajdonítsa, ha megfogattatik 's megbüntettetik. A' katonákon, nemzeti örszeregeken, 's egyéb belső bátorságra ügyelő strázsákon kívül, másnak senkinek nem szabad fegyveresen találtatni. A' ki magának eltitkolt fegyvert vásárol, mint gyilkos úgy fog tartatni, A' Prussus seregek, mint minden jó gondolkozású Frantziáknak barátjaik és szövetségeseik, úgy léptek bé a' Frantzia földre, 's mint ilyenek úgy jöttek *Nantesbe* is fegyveres erővel; mütattak mérséklettséget 's engedelmességet is, ott, a' hol az emberek magokat méltóképpen viselték: de valósággal gyengeség lenne töllok, ha a' magok erejeket haszonra nem fordítanak ott, a' hol a' bűnösöknek büntetetlenül való hagyattatások, ezeket még vakmerőbbekké tenné, 's a' t.

Hasonló megintó proklamációt intézett ugyan ezen városnak lakosaihoz az ő Polgármesterjek is. — A' későbbi tudósítások szerént innét *Nantesből* is eljöttek már a' Prussus seregek.

A' *Párisi* újabb újságlevelekben ezeket olvassuk: —

„Ő Felsége az *Austriai* Császár Sept. 29-dikén *Páris* ide hagyván, útját *Dijon* felé vette. Az első éjjel *Melunben* szándékozott meghálni. Ő Felsége az *Orosz* Császár 28-dikban hagyta ide *Páris*; útját *Brüsszelbe* vette, a' hova nem soká utának fog Prussus Király ő Felsége is indulni.“

Éppen most ese értésünkre, így szoll 28-ikban a' *Gazette de France*, hogy az *Austriai* seregek *Páris* városát holnap meghatározott módon ide fogják hagyni, 's az egész *Austriai* armáda *Olasz* országnak veszi útját.

A' Cancelláriák a' Biztasságok, 's az ő Austriai Császári Felségétől, külömbkülömb Frantzia departamentekben ideigvalóképpen felállított, Kormányzések széllyel oszolván, az armádát fogják követni.

A' *Párisban* és ennek környékein kvártélyban lévő Prussus armádát, mellyel a' Prussus Király ő Felsege, *Brüscel* felé való elindulása előtt, mustrát tartani szándékozik, leg alább is 50,000emberekre szám-lálják.

Marschal *Monceyról*, kire nézve oly rendelést tett vala a' Frantzia Király, hogy a' maga három hónapokból álló fogságát Német országnak *Ham* nevű várában töltséki, megérkezett ugyan ezen helyre, hanem a' Prussusok ötet a' várba bé nem botsátván, a' városon egy vendégfogadó házba szállott-bé, és úgy ül ott, mint fogoly; nem jár-ki. — Ezt egy útas írja, a' ki ugyan ezen vendégfogadó házban volt szálláson.

Belgium

A' Király Sept. 21-dikén tartotta Brúscelben fényes pompával a' hódolás' innepét. Felseges pompával, sok katonaságnak sorai között, ment által a' maga palotájából a' város' házához, a' hol egy beszédet intézett az össze gyülekezve lévő Közönséges Rendekhez. Innét az úgy nevezett király' piatzára ment hasonló felseges pompával, 's minden kisíróvel egyetemben. Az utzámon, mellyeken a' fényes sereg által ment, ilyen örvendező kiáltással harsogatta a' megszámlálhatatlan sokaságú nép a' levegőt: *Éljen a' Király!* A' közönséges hitletétel 's a' Királynak a' *Hérol*d által való kikiáltatása véghez menván, ezen piatról a' *Szent Gudula* templomába ment a' Király, mint-hogy igenszép idő volt, gyalog. A' templom ajtajánál a' Papságtól fogadtatván, az ott lévő fő Pap által egy beszéd által tiszteltett, melyre tett feleletében bizonyossá tette a' Király a' *Catholica* hiten lévő papságot a' felél, hogy azon Constitúcióhoz képest, melyre éppen most megesküdt, senki nem kételkedhetik affelől, hogy a' *Rom.*

Catholica Religiót 's ennek szolgálait, egész hatalma által ohajmazni fogja. —

A' *Te Deum Laudamus* éneklés után a' maga palotájába vissza térvén a' Király, kiállott, Királyi felseges palástyába öltözködve, a' palota' folyasójára. Mellette és körüllette állottak: a' Királyné, az Orániai és Braunschweigi özvegy Herczegnek, a' a' Koronaörökös 's ennek ötse. A' Király' palástya' széleit négy pázsik fogták. A' katonaság a' folyasó előtt marschirozott-el, melybe fél óra telt-el. Ez alatt is sokszor hallatott az *Éljen a' Király!* 's *Éljen a' Királyné* kiáltás. A' pompának 5 óra felé lett vége. Estve az egész város megvilágosított.

Ezen hódolási pompában a' régi *Brabantziai* Fejedelmeknek palástával ékeskedett a' Király, a' melly szerentsés időkre emlékeztette a' jelenlévőket. A' nép között arany, ezüst, és réz emlékeztető pénzek osztattak-ki, mellyeknek egygyik oldalán a' Király' képe szemléltetik, ilyen irással: *Nassaui Wilhelm, Belgiumok' Királya, Luxenburg' Nagy Hertzege*. A' másikon ezek olvastatnak: *A' Népek, a' Király' és Rendek' esküvése által megerősített boldogsága.* 1815. — A' szegények között való kiosztatás végett, 20,000 Hollandus forintot adatott által a' Király a' Brüsseli polgármesternek.

A' két Belgiumokat illető egyéb új intézetek között megjegýésre méltó a' Királynak az a' határozása, hogy a' Királyi Udvar ennekutánna esztendőnként 6 hónapig *Haagában*, 6-tig *Brüsselben* fog lakni: a' hat Ministerek közül pedig háromnak örökké *Haagában*, háromnak *Brüsselben* kelletik lakni *Brüssel* a' Törvényes dolgokra, a' Finantziára, 's a' belső dolgokra ügyelő Ministerek' lakhelye leszen.

Német Ország.

Nem régtől fogva a' *Szent Domingoi* vagy *Hayti* Királynak 1-ső *Hcnriknek* (*Christophnak*) egy Generálissa (*Lopaix* nevű Szeretsen) tartozkodik *Hamburg* városá-

ban. Oda való küldetésének okát ugyan még nem tudják bizonyosan, de a látszik főbb célzása lenni, hogy kereskedésbéli kötést állítson-fel a maganeimzete számára; némelyek hiszik, hogy fegyvernek és munitzióknak felyásárlásában is foglalatoskodik ott. Eleintén mindjárt kertészeket 's némely jó inuzsikusokat fogadván-meg, ezeket az első alkalmatossággal útnak akarja indítani *Hayti* felé. Mondják, hogy az is réa volna bizattatva, hogy *Hamburgban*, *Hayti* Consulságot állítson-fel. — Ezt a feteke Generálist, szép magaviseletű és megtehető pallérozottságú embernek tarják lenni, a kik közel forognak hozzá. — *Londonban* is tartózkodik, mind mondják, *Christophnak* egy ilyen Küldöttje, de a kit mint Követet, közösen még eddig nem esmért-meg az Anglus Országglószék.

Amerika.

A *Jamaikából* érkezett postahajó (ekkeppen írnak *Londonból*) fontos tudósításokat hozott a Déli Amerikai környüállásokról. Ezek szerint nem igaz, a' mit régebben irtak vala onnét, t. i. hogy Spanyol Generalis *Morillo*, a' ki egy hajós és katona sereggel, az Amerikai elpártolt tartományoknak meghódoltatásokra, oda küldetett, a' támadásnak egyik fő fészékét *Karthagenát*, elfoglalta volna, sőt inkább ötet magát verte-meg *Urdanetta* nevű insurgents Generális *Puerto Cabella* mellett. *Karthagenának* védelmezésére 25,000 emberek állottak elő, kiknek ugyan eleintén fegyver és munitzió dolgában fogyatkozások volt, de az után úgy segítettek magokon, hogy Gen. *Murillonak* egy *Neptunus* nevű 28 ágyus Korvetjét, a' melly e'féle hadi készülétekkel volt terhelve, elfogták. Ennekfelette Eszaki Amerikából is hét hajók érkeztek-meg hozzájuk, a' mellyek fegyvert és mindenféle munitziót vittek nekik. —

A' *Mexikói* vagy új *Spanyol Ország*

vidékeken is az a' szerentsétlenségért a' *Király* részén lévőket, hogy az úgy nevezett *Independencia* seregeik *Veracruz* városát elfoglalták, a' melly szerentsétlenséget mindazonáltal kissebbítette valamenyire az a' történet, hogy egy Spanyol Frégát tsak az előtt kevéssel evezett-el onnét 6 millió Piasterekkel.

Hogy az Északi Amerikai Szabad Státusokból sok fegyvert és munitziót visznek a' Déli Amerikai insurgensekhez, ezt magok az Amerikai újságok is írják — „De, így szollanak a' Londoni levelek, valyon a' *Washingtoni* országglószéknek tudtával történnek-e mind ezek, 's valyon, ha mind ezek így vannak, nem annyit teszen-e ez, mint ha az Északi Amerikai Státusok hadathirdetnének Spanyol ország ellen.

Olasz Ország.

Bonaparté Lucian a' napokban *Modenán* folytatta útját által *Roma* felé. Egy tiszt volt mellette, mint vigyázó kíséző.

A' *Modenai* Királyi Hertzeg meghatározta, mint a' közönséges levelek megjegyzik, hogy Státusaiban a' *Jesuita Szerzetet* vissza állítsa.

E t s.

Méltóságos *Rudnai* és *Divék-Ujfalu* *Rudnay Sándor*, *Ansariai* választott Püspök, a' Magyar Országai Felsőleges Udvari Cancellariánál eddig volt Udvari Tanácsos és Referendarius, Ur ő Nagyságát, *Irdélyi* Nagy Fejedelemségbéli Püspökké kinevezni, kegyelmesen méltóztatott ő Cs. K. Felsőlege.

T. Tasnádi Szűts István Urat, a' ki eddig a' F. K. Helytartó Tanácsnál Agensséget viselt, és a' M. Királyi Táblánál egyszerűsmind Pereket fojtatott: most közelebb a' Felső Udv. Magyar Cancellaria előtt tett Examenje után, Magyar Udvari Agenssnek méltóztatott Felsőleges Urunk kegyelmesen ki nevezni.